

Jeg skal ikke sige noget om, at man udlåner en Række Midler f. Eks. til Kirker og Højskoler, thi her er der en naturlig Forbindelse mellem Laantagterne og vedkommende, der ejer Midlerne. Men man har f. Eks. lånt Penge af disse offentlige Midler ud til et Hotel i Esbjerg. Det har lånt 100,000 Kr. til pari til en Rente af 4 pCt. Det er for et Hotel ikke muligt ad anden Vej at skaffe sig et Lån til 4 pCt. pari Penge. I en Sparekasse vilde det koste mere: $4\frac{1}{4}$ eller $4\frac{1}{2}$ pCt. Saaledes kan der nævnes ikke faa Eksempler paa, at offentlige Midler udlånes til Privatfolk, der ikke staa i nogen som helst Forbindelse med Staten. Det, synes jeg, skulde man bort fra. Men hvis man alligevel vil udlåne sine Penge paa den Maade, bør man tage en højere Rente end den, Staten hidtil har taget. Det gælder f. Eks. med Hotellet i Esbjerg, der har faaet 100,000 Kr. til Laans, det gælder en Mand i Helsingør, der har faaet 16,000 Kr., det gælder 6 Privatmænd i Sorø By, der ogsaa have faaet et Beløb af Statskassens Penge. Jeg vil henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa dette Forhold, thi jeg synes ikke, det kan gaa saaledes, som det er gaaet hidtil. Saa kunde der ogsaa ankes over, at Staten ikke altid søger at faa god Sikkerhed for de Penge, den låner ud. Jeg skal saaledes her nævne de 160,000 Kr., som der er udlånt til Det danske Selskabs Skole her i København, hvor Staten sikkert faar et meget betydeligt Tab, ligeledes det ekstra Tillægslaan, der blev givet Studentereforeningen her i København paa 100,000 Kr. til 3 pCt. Jeg taler ikke her om Hovedlaanet, for det fik Billigelse af Rigsdagen, men Ministeriet har siden givet et Tillægslaan, og det er paa meget risikable Vilkaar, disse Penge ere lånte ud.

Jeg skal derefter gaa over til at tale om den Anmærkning, som Ministeriet har foreslaaet indsat paa § 5, og som gaar ud paa, at Kultolden skal blive ved at staa ved Magt til 1917. Socialdemokratiet har stillet Forslag om, at denne Anmærkning skal udgaa. Jeg maa her gøre opmærksom paa, at efter Toldloven af 1908 er det fastsat, at Kultolden helt skal ophøre den 1. Januar 1913, men nu foreslaar Finansministeren, at denne Kultold alligevel skal blive ved at bestaa. Det er det, vi fra vor Side ikke kunne gaa med til. Denne Sag har baade sin formelle og sin reelle Side. Jeg ved, at der er nogle, som ere Modstandere af Anmærkningen af formelle Grunde, fordi de mene, at en

saadan vigtig Lovændring, som der her er Tale om, ikke maa indsættes paa Finansloven. Men det har jeg ikke det mindste imod. Jeg synes, at den formelle Side er i god Orden. Det er ikke det første Eksempel, vi have haft paa, at vi paa Finansloven ændre bestaaende Love. Jeg skal saaledes her nævne, at vi have gennemført en meget vigtig Ændring i Skoleloven af 1899 paa Finansloven. Den stod indtil i Fjor, da denne Ordning igen blev slettet af Finansloven. Den formelle Side af Sagen har jeg, som sagt, ikke det mindste imod, jeg finder det rigtigt, at man kan gaa den Vej at ændre den bestaaende Lovgivning ved Anmærkninger, der indføres paa Finansloven. Derimod er jeg en meget stærk Modstander af denne Anmærkning af reelle Grunde. Den Indtægt, vi have haft ved Kultolden, har efter de Opgivelser, vi have faaet fra Ministeriet, sidste Aar udgjort 914,000 Kr. Det er naturligvis denne Indtægt, den højtærede Finansminister er bange for at miste fra førstkommande 1. Januar, og derfor satte han denne Anmærkning ind, der skal bevare Indtægten for Staten.

Anmærkningen har vakt stor og berettiget Uro indenfor de Kredse, der stærkest berøres deraf. Der er saaledes til Rigsdagen og til Finansudvalget indkommet en Henvendelse fra Industriraadet, hvori det gør opmærksom paa, at Kul er et uundværligt Grundlag for Industrien, og at det navnlig er et uundværligt Grundlag for den danske Industri. For vore Nabolande, Norge og Sverige, spille Kullene ikke den Rolle, som de gøre her, idet disse Lande have en stor Kraft i deres Vandfald, som de kunne udnytte paa forskellig Maade, blandt andet kunne de omdanne dem til Elektricitet, som saa bliver Drivkraften i en Mængde Industrigrene. Her i Danmark er Forholdet anderledes. Her er det, som sagt, Kullene, der danne det vigtigste Grundlag for Industrien. Industriraadet gør opmærksom paa, at tre store Industrier, nemlig Glas-, Cement- og Teglværksindustrien, forbruge 350,000 Tons Kul aarlig, og det svarer til en Toldafgift af 105,000 Kr. Disse tre Industrier havde selvfølgelig regnet med og ventet saa sikkert som noget, at naar de naaede 1. Januar 1913 vilde denne Toldafgift af 105,000 Kr., som disse tre Industrier bære, falde bort. Men det gælder naturligvis ikke disse tre Industrier alene, det gælder saa godt som hele den danske Industri, der maa benytte Kul som Grundlaget for sin Industri. Og det gælder endvidere for